

Determining Students Perspective on Gender Perception and Violence Against Women (Çankırı Karatekin University Eldivan Vocational School of Health Services Example)

Deniz Zeynep SÖNMEZ

Faculty of Health Sciences, Osmaniye Korkut Ata University, Osmaniye, TURKEY

ORCID: 0000-0002-2377-6253

ABSTRACT

A descriptive study was conducted with 307 students in order to determine the gender perception of students studying at a health services vocational school and their views on violence against women (n = 307). "Personal information form", "view form about gender perception and violence against women" and "Gender Perception Scale" (TCAÖ) were used to collect the data. The data were analyzed using descriptive statistics, independent groups t test, Anova, Kruskal Wallis test, Mann Whitney U test and Post Hoc tests. The mean TCAÖ score of the students was determined as 91.07 ± 16.42 . There was a significant difference between female and male students' TCAÖ score averages ($p < 0.05$). It has been determined that the TCAÖ scores of male students are lower. The results of the research show that there is a need for various studies to improve the gender perception of male students.

Keywords: Domestic violence, Gender perception, Health services, Student, Violence against women.

Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi (Çankırı Karatekin Üniversitesi Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Örneği)

ÖZ

Bir sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda okuyan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ve kadına yönelik şiddete ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışma 307 öğrenci ile tanımlayıcı tipte yürütülmüştür (n=307). Verilerin toplanmasında "kişisel bilgi formu", "toplumsal cinsiyet algısı ve kadına yönelik şiddet hakkında görüş formu" ve "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği" (TCAÖ) kullanılmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplarda t testi, Anova, Kruskal Wallis testi ve Post Hoc testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin TCAÖ puan ortalamaları $91,07 \pm 16,42$ olarak belirlenmiştir. Kız ve erkek öğrencilerin TCAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır ($p < 0,05$). Erkek öğrencilerin TCAÖ puanlarının daha düşük olduğu, belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin şiddet ve cinsiyet algısına yönelik görüşlerinin de kadın öğrencilerden daha olumsuz olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucu erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısının daha olumlu hale gelebilmesi için çeşitli çalışmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Aile içi şiddet, Kadına yönelik şiddet, Öğrenci, Sağlık hizmetleri, Toplumsal cinsiyet.

GİRİŞ

Şiddet olgusunun önemli bir boyutu kadına yönelik şiddettir. Aile içi şiddetin de bir parçası olan kadına yönelik şiddet, özellikle yakın partner şiddeti, önemli bir sosyolojik sorun olmanın yanında, Dünya Sağlık Örgütü tarafından bir halk sağlığı sorunu olarak kabul edilmektedir (World Health Organization 2021). Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan ve kadınları etkileyen cinsiyete dayalı ayrımcılık ile fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmeleriyle veya acı çekmeleriyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel her türlü tutum ve davranış, kadına yönelik şiddet olarak tanımlanmaktadır (World Health Organization 2021; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2021).

Dünya Sağlık Örgütünün verilerine göre küresel olarak her üç kadından biri yaşamları boyunca çoğunlukla yakın bir partner tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır (World Health Organization 2021). Avrupa Birliği ülkelerinde her üç kadından birinin 15 yaşından itibaren fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığı bildirilmektedir (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016). Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması (2014) verilerine göre yaşamlarının bir döneminde kadınların %44’ü duygusal, %36’sı fiziksel, %30’u ekonomik, %12’si cinsel şiddete ve %27’si ısrarlı takibe maruz kalmaktadır (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016; Dağcı ve Ören 2019). Aile içi şiddetin toplum tarafından göz ardı edildiği ve çoğunlukla dışarıya yansıtılmadığı düşünüldüğünde, bilinenden daha fazla kadının bu durumdan etkilendiği tahmin edilmektedir.

Toplumsal cinsiyet, bir toplumun, herhangi bir zamanda kadınlar ve erkekler için biyolojik cinsiyeti gerekçe göstererek uygun gördüğü roller, davranışlar, etkinlikler ve yaklaşımlar olarak tanımlanabilir (Başar 2017; Ulusal Eylem Planı, 2016). Biyolojik değil, kültürel bir anlam taşıyan toplumsal cinsiyet kavramı, kadın ve erkek olmanın ötesinde, toplum tarafından yüklenmiş olan rolleri ifade eder (Saraç 2013). Toplumsal cinsiyet algısı toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu roller ise kültüre bağlı olarak değiştiği için toplumsal cinsiyet algıları her toplumda farklı şekilde görülmektedir (Akkaş, 2020). Toplumsal cinsiyete ilişkin algılar şekillenirken önce aile ve diğer toplumsal kurumlar etkili olmaktadır. Birey kadın ve erkeğe ilişkin rolleri öğrenip,

farkında olmaksızın toplumun beklentisine yönelik kalıpları tekrarlamaktadır (Şeker 2020). Toplumun, kadın ve erkekte göstermelerini beklediği özellikler toplumsal cinsiyet kalıp yargılarıdır. Çocuklukta öğrenilmeye başlanılan bu yargılar, kadın ve erkeğe karşı geliştirilen ön yargıların bir kısmını oluşturur. Cinsiyet kalıp yargıları, toplumda kadın erkek eşitsizliğine neden olan en güçlü ön yargılardan biridir ve bu durum ayrımcılığa sebep olur (Saraç 2013). Toplumsal cinsiyete dayalı olarak ortaya çıkmış olan rol ve değerler, erkek öncelikli olarak belirlenmiştir. Bu nedenle ayrıştırıcı bir yapısı vardır. Kadın, toplum içinde erkek egemen kültürün izin verdiği biçimde yer bulabilmektedir. Toplumun gözünde “kadınlık” kavramına karşılık gelen nitelikler öncelikle dişi olma ile ilgilidir; eşitlik, bağımsızlık ve özgün bir birey olma özelliklerine karşılık gelmemektedir. Bu nedenle kadının öncelikle, eş ve anne olma gibi nitelikleri ile ön plana çıkması ve evin içinde olması/kalması gerektiği düşünülmektedir (Bingöl 2014). Toplumsal cinsiyet algısı ve buna bağlı ortaya çıkan toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ile ilişkili geleneksel bakış açısı, toplumda kadınların, kaynaklardan ve yasal, sosyal, ekonomik haklarını kullanma konusunda eşit haklardan daha az yararlanmasına neden olmaktadır (İbiloğlu 2012; Şeker 2020). Toplumsal cinsiyet kavramı, aynı zamanda, kadının sosyal, kültürel, politik ve ekonomik alanlarda erkeğe göre düşük konumlarda yer alması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Cinsiyet temelli ayrımcı bakış açısı sonucunda kadınlar, yaşam hakkını elde etmekten, eğitimden, çalışma yaşamından, eşit işe eşit ücret almaktan, karar mekanizmalarında yer almaktan dışlanmaktadır (Akın 2010; Altınova ve Duyan 2013).

Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde şiddeti doğuran ve besleyen faktörlerin bilinmesi de önemlidir. Bu faktörlerden birisi de toplumsal cinsiyet algısıdır. Kadına yönelik şiddet kültürel normlar açısından incelendiğinde, birçok kültürün bu şiddet türünü normalleştirmeye neden olan sosyal normlar içerdiği bilinmektedir. Bu normlar şiddetin önlenmesini zorlaştırmakta ve sürekli hale gelmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Şenol ve Yıldız 2013; Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri, Sonuçları ve Alınacak Önlemler 2013). Toplumsal cinsiyet algısı, toplumun aile içi şiddeti ailenin kendi içinde çözmesi gereken bir sorun olarak nitelendirip

görmezden gelmesinde önemli bir faktördür. Kadınların maruz kaldığı şiddeti normalleştirmesi, bu konuda duyduğu utanç duygusu ve suçlanma korkusu da şiddet konusunda yardım aramasını engellemektedir. (Almış ve ark 2020). Şiddetin bir başka boyutu ise ekonomik şiddettir. Kadının ekonomik olarak sömürülmesi, kendi kazandığını bağımsız olarak harcamaması, aile içindeki erkeklerden izinsiz çalışmaması gibi toplumsal cinsiyete dayalı oluşan geleneksel toplum kuralları da ekonomik şiddet boyutunda varlığını göstermektedir (Gökkaya 2011).

Toplumumuzda erkeğin belli ayrıcalıklara sahip olmayı hak ettiği inancı kadına yönelik şiddetin haklı görülmesinde önemli bir faktördür (Demirel ve Buko 2016). Kadınların erkeklerle göre güçsüz ve değersiz görülmesi, ayrımcılığa yol açan geleneksel yaklaşımlar, kız çocuklarının eğitime bile ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Erkekler hem ailede hem de toplumda karar verici olarak görülmektedirler (Tuskan 2012). Toplumda geçerli olan kalıp yargılar sonucunda kadınlar çalışmak için eşlerinden ya da babalarından izin alma, akşamları tek başına sokağa çıkamama, yalnız yaşamama, eşlerinden şiddet görüyorlarsa bu durumu saklama, ev içinde çocuk bakımı, temizlik gibi işlerle ilgilenme, evlenmeden cinsel ilişkide bulunmama, erkek çocuk doğurarak statüsünü yükseltmek zorunda olma gibi roller yüklenmiştir. Erkeklerden beklenti ise bunun tam tersi roller yüklenmeleridir (Vefikuluçay ve ark. 2007, Bora 2012). Toplumsal cinsiyet rolleri ve buna dayalı kalıp yargılar nedeniyle kadınlardan öncelikli olarak eş ve anne olması, ev içinde çalışması, kocası istemiyorsa çalışmaması, kocasından daha fazla para kazanmaması, aile reisinin erkek olması gibi, kadının toplum içindeki yerinin erkekten sonra geldiği inancını pekiştirecek davranışlar beklenmektedir. Bu kalıp yargıların aynı zamanda şiddetin normalleştirilmesinde de önemli bir faktör olduğu bilinmektedir (Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri, Sonuçları ve Alınacak Önlemler 2013). Bazı durumlarda dayanın haklı olabileceği, bazı durumlarda erkeklerin eşlerini dövebileceği gibi erkek egemen topluma dair inançlar şiddeti doğuran ve besleyen önemli etkenlerdir. Toplumumuzda kadın ve erkek arasındaki statü farkına dayanan değer sistemi erkeğin kadına şiddet uygulamasını meşrulaştırmaktadır (Şenol ve Yıldız 2013). Bir başka olumsuz kalıp yargı ise kadın ve erkeğin cinsiyete dayalı olarak belirlenmiş işlerde çalışmaları gerektiği

düşüncesidir. Kadınların her türlü işte çalışamayacaklarını ileri süren, erkek ve kadın arasında cinsiyete dayalı iş bölümü olması gerektiği inancı kadını sosyal hayattan uzak tutarak ev içinde çalışmaya zorlamaktadır (Bora 2012). Bu düşünce ve inançlarda geçmişten günümüze bazı olumlu değişimler olmakla beraber, kültürel normlardaki değişimin yavaş olması nedeniyle kadın, erkeğin gerisinde kalmaya ve şiddet başta olmak üzere çeşitli mağduriyetler yaşama devam etmektedir (Şenol ve Yıldız 2013). Sözü edilen erkek egemen inançların tamamen ortadan kalkmaması ve yeni nesil tarafından benimsenmeye devam etmesi kadına yönelik şiddetin önlenmesinde önemli bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla geçmişten günümüze çeşitli çalışmalar yapılmış ve yapılmaya devam edilmektedir. Kadına Yönelik Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin (CEDAW) birçok tavsiye kararında şiddetin önlenmesi ile ilgili maddeler yer almaktadır (Kaptanoğlu 2020). Ayrıca 2019 yılında ILO 190 sayılı Çalışma Yaşamında Şiddet ve Tacizin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşmesi imzalanmıştır. Birleşmiş Milletler raporları ve bildirimleri de özellikle Covid 19 pandemisi döneminde kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet verisi toplanması yönünde çalışmaktadır. Bundan başka Birleşmiş Milletler ve Dünya Sağlık Örgütü özellikle kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda sağlık sistemlerinin ve sağlık sektörünün neler yapması gerektiğine odaklanmıştır (Kaptanoğlu 2020, World Health Organization 2021).

Şiddetle karşılaşan kadının ilk temas ettiği meslek gruplarından biri sağlık personelidir ve kendilerine bu konuda çeşitli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Bu nedenle sağlık bakım hizmeti veren bireylerin doğru yaklaşımda bulunabilmeleri için hem kendilerini hem de içinde yaşadıkları toplumu iyi tanıyor olmaları gerekmektedir (Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Hizmetleri 2009). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda okuyan öğrencilerin hem bireysel olarak hem de çalışma hayatı içinde, kadına yönelik şiddet vakalarıyla karşılaşabileceği, bu durumlarda kritik noktalarda yer alacağı düşünüldüğünde kadına yönelik şiddete ilişkin görüşleri ve toplumsal cinsiyet algısı önemlidir. Çünkü toplumun sağlığını korumak ve geliştirmekle sorumlu sağlık personelinin içinde yaşadığı toplum normlarından

etkilenmesi kaçınılmazdır. Literatürde farklı meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilerle ilgili yapılan çalışmalar bulunmaktadır (Vefikuluçay ve ark 2007; Güven ve Altay 2020; Güven ve Altay 2020, Çal ve Avcı 2020; Şahin ve Satılmış 2020). Ancak sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerle kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet algısını değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Öte yandan, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Kadına Yönelik Şiddet İle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020)nda yer alan "Kadına yönelik şiddeti doğuran ve pekiştiren olumsuz tutum ve davranışların ortadan kaldırılması amacıyla, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konularında toplumsal farkındalık, duyarlılık bilinç kazandırmak ve zihniyet dönüşümünü sağlamak" hedefine dönük olarak sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ve toplumsal cinsiyete ilişkin algılarının belirlenmesi, olumsuz görüş ve algılara yönelik farkındalık oluşturulması ve olumlu hale gelebilmesi için planlamalar yapılması gerekmektedir.

Bir sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda okuyan öğrencilerin kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet algılarının belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın hem bu alandaki eksiklik hem de Bakanlık hedefleri dikkate alındığında, önemli olduğu düşünülmektedir.

MATERYAL VE METOT

Bu çalışma, sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin kadına yönelik şiddete ilişkin görüşlerinin ve toplumsal cinsiyet algısının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın evrenini Çankırı Karatekin Üniversitesi Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda İlk ve Acil Yardım Programı, Çocuk Gelişimi Programı ve Evde Hasta Bakımı Programında 2018-2019 Güz Döneminde öğrenim gören 500 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler oluşturmuştur. Başlangıçta 318 öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Ancak, 11 adet veri toplama formunun tamamlanmadığı belirlenmiş, bu formlar çıkarıldıktan sonra örneklem sayısı 307 olmuştur. Araştırmada veriler 15- 31 Aralık 2018 tarihleri arasında toplanmıştır.

Araştırmadaki verilerin toplanmasında kullanılan soru kağıdı,

araştırmacı tarafından literatür taraması yapılarak (Altınay ve Arat 2008; Kabasakal ve Girli 2012; Altınova ve Duyan 2013; Adıbelli ve ark. 2018) üç kısım içeren bir form şeklinde oluşturulmuştur. Birinci kısımda, sosyodemografik verilere ilişkin sorular (Kabasakal ve Girli, 2012; Vefikuluçay ve ark. 2007) ikinci kısımda kadına yönelik şiddet algısına ilişkin sorular (Altınay ve Arat 2008; Kabasakal ve Girli 2012; Adıbelli ve ark. 2018) ve üçüncü kısımda Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilmiş olan Toplumsal Cinsiyet Algısı (TCAÖ) ölçeği yer almaktadır (Altınova ve Duyan 2013).

Birinci kısımda yer alan "Sosyodemografik Veri Toplama Formu", 17 sorudan oluşmaktadır.

İkinci kısımda katılımcıların kadına şiddete yönelik görüşlerini ve deneyimlerini belirlemek amacıyla toplam 26 soru sorulmuştur. Bu soruların 7 tanesi çoktan seçmeli olup, 18'i "katılıyorum" "katılmıyorum" "fikrim yok" şeklinde 3'lü likert tipindedir.

Üçüncü kısımda ise katılımcıların toplumsal cinsiyet algısını belirlemek amacıyla Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilmiş olan "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ)" kullanılmıştır. Madde sayısı 25 olan Ölçek, Beşli Likert tipte olup, maddelerin 10'u olumlu, 15'i olumsuzdur. Maddelerde belirtilen düşünceye, bireylerin "tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), tamamen katılmıyorum (1) olmak üzere beş derecede görüş bildirmeleri istenmektedir ve olumsuz maddeler tersten hesaplanmaktadır. Buna göre, ölçekten alınabilecek puanlar 25-125 aralığında olup, yüksek puanlar toplumsal cinsiyet algısının olumlu olduğunu ifade etmektedir. Çalışmamızda Cronbach's Alpha Katsayısı 0,90 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın yapılabilmesi için Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurulundan Onay alınmıştır (Karar No: 2018- 66). Ayrıca araştırmaya katılan katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilerek bilgilendirilmiş ve onamları alınmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların yaş ortalaması 19.81 ±1.44, %71.0'i kadın, %96.7'si bekar, %82.7'si ailesi ile yaşamaktadır. Katılımcıların %66.8'i çocukluğunun şehirde geçtiğini, %97.4'ü kronik ruhsal bir sorunun olmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %50.8'i ailesi dışında herhangi bir sosyal desteğinin olmadığını, %54.7'si 0-1

Tablo 1. Katılımcıların Bazı Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı (n=307)

Değişkenler		Sayı	%
Öğrencilerin Yaşı (ort±sd)		19.81±1.44	
Öğrencilerin TCAÖ puanları (ort±sd)		91.07±16.42	
Öğrencilerin Cinsiyeti	Kadın	218	71.0
	Erkek	89	29.0
Medeni Durum	Bekar	297	96.7
	Evli veya nişanlı	10	3.3
Kimlerle yaşıyor	Ailesi ile	254	82.7
	Arkadaşlarla	40	13.0
	Yalnız	13	4.3
Çocukluğun geçtiği yer	Köy	73	23.8
	Kasaba	29	9.4
	Kent	205	66.8
Kronik ruhsal bir hastalığı var mı?	Evet	8	2.6
	Hayır	299	97.4
Aile dışında sosyal destek olan yakınları var mı?	Evet	151	49.2
	Hayır	156	50.8
0-1 yaş arası bakımını yapan kişi	Anne	168	54.7
	Baba	5	1.6
	Bakıcı	5	1.9
	Anne- baba	129	42.0
Çocukluğunuzda kim tarafından yetiştirildiniz?	Anne	87	28.3
	Baba	6	2.0
	Bakıcı	15	4.9
	Anne- baba	199	64.8
Çocukluğunuzda nasıl bir ilgiyle bakıldınız?	Aşırı ilgi ile	57	18.6
	Yeterince ilgi ile	232	75.6
	İlgisiz	18	5.9
Çocukluğunuzda nasıl bir disiplin ile büyütüldünüz?	Aşırı kontrol	56	18.2
	Yeterince kontrol	237	77.2
	Az kontrol	14	4.6
Çocukluğunuzda ailenizin durumu nasıldı?	Bütün	286	93.2
	Boşanmış	13	4.2
	Parçalanmış	8	2.6
Çocukluğunuzda şiddete maruz kaldınız mı?	Evet	58	18.9
	Hayır	249	81.1
Çocukluğunuzda aile içi şiddete tanık oldunuz mu?	Evet	76	24.8
	Hayır	231	75.2

yaş arasında bakımının annesi tarafından yapıldığını, %64.8'i çocukluğunda anne ve babası tarafından yetiştirildiğini, %75.6'sı "yeterince ilgi" görerek, %77.2'si "yeterince kontrol" olan bir disiplinle büyütüldüğünü ifade etmiştir. Katılımcıların %93.2'si çocukluğunda ailesinin bütün olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların "çocukluğunda annesi yaşayanların" oranı %98.0, babası yaşayanların oranı %97.1; çocukluğunda şiddete maruz kaldığını ifade edenlerin oranı %18.9; aile içi şiddete tanık olduğunu ifade edenlerin oranı %24.8 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların TCAÖ puan ortalamaları 91.07±16.42 olarak belirlenmiştir (Tablo1).

Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinden (TCAÖ) aldıkları puan ortalamalarına bakıldığında kadınların puan ortalamalarının erkeklerden yüksek olduğu, bu farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir (p<0.05)(Tablo 2).

Katılımcılara "Çocukluğunuzu geçirdiğiniz yer neresi?" diye

sorulmuş verilen yanıtlara göre TCAÖ puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Verilen yanıtlarda gruplar arasında fark olduğu belirlenmiştir. Bu farkın hangi gruptan kaynaklandığına bakıldığında "kent" yanıtını verenlerin TCAÖ puan ortalamalarının diğer iki gruptan yüksek olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu görülmektedir (p<0.05)(Tablo 2).

Katılımcılara "Çocukluğunuzda kim tarafından yetiştirildiniz?" diye sorulmuş verilen yanıtlara göre TCAÖ puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Buna göre gruplar arasında puan ortalamaları açısından fark olduğu görülmüştür. Çocukluğunda babası tarafından yetiştirilmiş olanların puan ortalamalarının, bakıcı tarafından yetiştirilmiş olanlara göre düşük olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir (p<0.05)(Tablo 2).

"Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde kurumların görevini yerine getirdiğini düşünüyor musunuz?" diye sorulmuş, verilen yanıtlara göre TCAÖ puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Buna

Tablo 2. Katılımcılara ilişkin bazı değişkenler ile TCAÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması

Değişkenler		n	Ort ±SS	Test	p
Cinsiyet	Kadın	218	94.94±15.84	7.374*	0.00
	Erkek	89	81.57±13.79		
Çocukluğunuzu geçirdiğiniz yer neresidir?	Köy	73	85.41±14.90	6.954**	0.001
	Kasaba	29	88.79±15.16		
	Kent	205	93.40±16.63		
Çocukluğunuzda kim tarafından yetiştirildiniz?	Anne	87	89.18±16.10	2.795***	0.040
	Baba	6	75.33±11.25		
	Bakıcı /diğer	15	94.93±15.00		
	Anne- baba	199	92.08±16.54		
Kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik olarak kurumların görevini yerine getirdiğini düşünüyor musunuz?	Evet	61	86.03±14.60	6.82***	0.004
	Hayır	212	93.25±16.72		
	Fikrim yok	34	86.52±15.03		
Kadına yönelik şiddetin toplumsal bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	283	91.88±16.50	12.087****	0.002
	Hayır	10	87.20±12.89		
	Fikrim yok	14	77.42±9.71		
İlişkinizde eşiniz/sevgiliniz tarafından şiddete maruz kalırsanız, nasıl tepki verirsiniz?	Ses çıkarmam	10	79.00±8.69	8.181***	0.00
	Tepki gösteririm	139	88.30±14.42		
	İlişkimi bitiririm	129	95.97±17.60		
	Aynı şekilde tepkide bulunurum.	29	86.68±16.11		

* t testi, **Tukey testi, *** Tamhane's 2 testi, **** Kruskal Wallis testi

göre gruplar arasında fark olduğu görülmüştür. Buna göre "evet" yanıtını veren grubun TCAÖ puan ortalamalarının "hayır" yanıtını veren gruptan düşük olduğu, iki grup arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($p<0.05$) (Tablo 2).

Katılımcılara "Kadına yönelik şiddetin toplumsal bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?" diye sorulmuş ve "evet" cevabını verenlerin TCAÖ puan ortalamalarının "fikrim yok" cevabını verenlerden yüksek olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 2).

Katılımcılara "İlişkinizde eşiniz/sevgiliniz tarafından şiddete maruz kalırsanız, nasıl tepki verirsiniz?" diye sorulmuştur. Verilen yanıtlara göre gruplar arasında fark olduğu belirlenmiştir. Buna göre "ilişkimi bitirim" yanıtını veren grubun ortalama puanlarının "ses çıkarmam" diyen gruptan yüksek olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 2).

Katılımcılara toplumsal cinsiyete ve şiddete ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla çeşitli sorular sorulmuştur. Sorulara verilen cevapların frekans dağılımları kadın ve erkek cinsiyetleri açısından değerlendirilmiştir. Buna göre "kadınlar kazandıklarını istedikleri gibi harcayabilir" önermesine kadınlar arasında "evet" yanıtını verenlerin oranı %85.53 iken, erkekler arasında bu oran %52.80'dir. "Kadınlar eşleri için kariyerlerinden fedakârlık edebilir" önermesine katılmadığını belirten kadın öğrenci oranı %63.30 erkek öğrenci oranı %55.05'tir. "Haklı görülebilecek dayak yoktur." önermesine katıldığını belirten kadın oranı %88.53 erkek oranı ise %70.78'tir. "Bazı durumlarda erkekler eşlerini dövebilir." önermesine katılmam diyen erkeklerin oranı %68.54, kadınların oranı %86.23 olarak bulunmuştur. "Ailede aile reisinin erkek olması gerekir." önermesine katıldığını belirtenlerin oranı kadınlarda %14.67 iken, erkeklerde ise %52.8 olmaktadır. "Açık kıyafet giyinen insanlar, gözle ve fiziksel olarak rahatsız edilmeyi hak eder." önermesine katılmadığını belirten kadınların oranı %85.32 iken, erkeklerin oranı %71.97'dir. "Aile içinde anne-babalar çocuklarına, eşler birbirlerine karşı, aşırı koruyucu davranmalıdır." önermesine katıldığını belirten kadınların oranı %44.49, erkeklerin oranı %67.41'dir. "Evlilikte eşler birbirini cinsel ilişki için zorlayabilmelidir." önermesine katılmadığını ifade eden kadınların oranı %90.82, erkeklerin

oranı 73.03'tür. "Kadın bir yere gideceği zaman eşinden izin almalıdır." önermesine katılmam diyen kadın öğrenci oranı %50.0, erkek öğrenci oranı ise %14.60'tür. "Kadının eşinden daha fazla para kazanması doğru değildir." önermesine kadın öğrencilerin %8.25'i, erkek öğrencilerin %19.10'u katıldığını belirtmektedir. "Ev işleri ve ailenin bakımı, kadının asli görevidir." önermesine kadın öğrencilerin %63.76, erkek öğrencilerin %38.20'i katılmadıklarını belirtmişlerdir. "Bazen bireyin isteği dışında arkadaşları ve ailesi ile görüşmesini kısıtlamak gereklidir." önermesine kadın öğrencilerin %81.19, erkek öğrencilerin %58.42'si katılmadıklarını ifade etmiştir. "Eş veya flört ilişkilerinde tarafların birbirlerini sürekli kontrol etmeleri gerekir." önermesine katılmayan kadınların oranı %63.30 iken erkeklerin oranı %35.95'tir. "Kadınlar her türlü işte çalışmamalıdır." önermesine katıldığını ifade eden kadınların oranı %37.61, erkeklerin oranı ise %64.04 olduğu görülmektedir. Kadın ve erkek öğrenciler arasında toplumsal cinsiyet ayrımcılığı yönünden bakıldığında erkeklerin toplumsal cinsiyet algısının, kadınlardan daha olumsuz olduğu görülmektedir (Tablo 3).

TARTIŞMA

Bir sağlık hizmetleri meslek yüksek okulunda öğrenim gören öğrencilerin kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet algısı ile ilgili düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmış olan bu çalışmada katılımcıların çeşitli değişkenlere bağlı olarak Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinden (TCAÖ) almış oldukları puanlar değerlendirilmiştir. Buna göre öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre Ölçekten almış oldukları puanların farklılaştığı, kız öğrencilerin TCAÖ puan ortalamalarının erkek öğrencilerden yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında, Pesen ve ark (2016) tarafından yapılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinin TCAÖ'den aldıkları puanlarda kadın erkek arasında fark olduğu, kız öğrencilerin puan ortalamalarının erkek öğrencilerden yüksek olduğu belirlenmiştir. Özpulat ve ark (2016) tarafından Selçuk Üniversitesi Beyşehir Turizm Fakültesi öğrencileri ile yapılan çalışmada kız öğrencilerin TCAÖ puan ortalamalarının erkeklerden yüksek olduğu ve bunun anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu çalışmaların sonuçları bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Gönenç ve ark (2017) tarafından, öğrencilerin bir kısmı toplumsal cinsiyet dersi almış olan ebelik

Tablo 3. Kadın ve erkek katılımcılarının toplumsal cinsiyet algısı ve kadına yönelik şiddete ilişkin görüşlerinin frekans dağılımları

Görüşler	Kadın (n=218)			Erkek (n=89)		
	Katılım	Katılmam	Fikrim yok	Katılım	Katılmam	Fikrim yok
Ev işleri eşler arasında paylaşılmalıdır.	212 %97.2	1 %0.6	5 %2.2	75 %84.26	7 %7.87	7 %7.87
Kadınlar eş ve annedir.	168 %77.06	34 %15.59	16 %7.33	67 %75.28	12 %13.48	10 %11.23
Kızlar da meslek sahibi olmalıdır	205 %94.03	2 %1.2	11 %5.04	80 %89.88	3 %3.37	6 %6.74
Kadınlar kazandıklarını istedikleri gibi harcaabilirler.	186 %85.32	19 %8.7	13 %5.9	47 %52.80	26 %29.21	16 %17.97
Kadınlar eşleri için kariyerlerinden fedakârlık edebilirler.	49 %22.47	138 %63.30	31 %14.22	49 %55.05	23 %25.84	17 %19.10
Haklı görülebilecek dayak yoktur.	193 %88.53	15 %6.88	10 %4.58	63 %70.78	14 %15.73	12 %13.48
Bazı durumlarda erkekler eşlerini dövebilir.	18 %8.25	188 %86.23	12 %5.50	14 %15.73	61 %68.54	14 %15.73
Ailede aile reisinin erkek olması gerekir.	32 %14.67	162 %74.31	24 %11.00	47 %52.80	27 %30.33	15 %16.85
Açık kıyafet giyinen insanlar, gözle ve fiziksel olarak rahatsız edilmeyi hak eder.	19 %8.7	186 %85.32	13 %5.9	12 %13.48	64 %71.97	13 %14.60
Aile içinde anne-babalar çocuklarına, eşler birbirlerine karşı, aşırı koruyucu davranmalıdır.	97 %44.49	95 %43.57	26 %11.92	60 %67.41	14 %15.73	15 %16.85
Evlilikte eşler birbirini cinsel ilişki için zorlayabilmelidir.	9 %4.1	198 %90.82	11 %5.04	12 %13.48	65 %73.03	12 %13.48
Kadın bir yere gideceği zaman eşinden izin almalıdır.	87 %39.9	109 %50.0	22 %10.1	66 %74.15	13 %14.60	10 %11.23
Kadının eşinden daha fazla para kazanması doğru değildir.	18 %8.25	184 %84.40	16 %7.33	17 %19.10	62 %69.66	10 %11.23
Ev işleri ve ailenin bakımı, kadının asli görevidir.	65 %29.81	139 %63.76	14 %6.42	36 %40.44	34 %38.20	19 %21.34
Bazen bireyin isteği dışında arkadaşları ve ailesi ile görüşmesini kısıtlamak gereklidir	28 %12.84	177 %81.19	13 %5.96	23 %25.84	52 %58.42	14 %15.73
Eş veya flört ilişkilerinde tarafların birbirlerini sürekli kontrol etmeleri gerekir.	55 %25.22	138 %63.30	25 %11.46	38 %42.69	32 %35.95	19 %21.34
Babası veya eşinin istememesi halinde kadın çalışmamalıdır.	24 %11.00	184 %84.40	9 %2.18	27 %30.33	49 %55.05	13 %14.60
Kadınlar her türlü işte çalışmamalıdır.	82 %37.61	114 %52.29	22 %10.09	57 %64.04	19 %21.34	13 %14.60

üçüncü sınıf öğrencileri ile bir çalışma yapılmıştır. Buna göre toplumsal cinsiyet dersi almayan kız öğrencilerin TCAÖ puan ortalaması 107.60 ± 13.60 bulunurken, söz konusu dersi alan öğrencilerin puan ortalaması 114.63 ± 12.39 olarak bulunmuştur. Her iki grubun da bizim çalışmamızdaki kız öğrencilerden puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre çalışma grubumuzu oluşturan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısının daha olumsuz olduğu söylenebilir. Erol ve ark (2016) tarafından Dokuz Eylül Üniversitesinde lisans eğitimi gören öğrencilerle yapılan çalışmada tüm öğrencilerin TCAÖ puan ortalamaları 92.45 olduğu, bizim çalışmamızda tüm öğrencilerin TCAÖ puan ortalamaları 91.07 ± 16.42 olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Bu sonuca göre öğrencilerin puan ortalamaları yakın olmakla beraber bizim çalışmamızda yer alan öğrencilerin puan ortalamalarının düşük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, çalışmamızda yer alan grubun toplumsal cinsiyet algısının daha olumsuz olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların "çocukluğunu geçirdikleri yere bağlı olarak TCAÖ puanları değerlendirilmiş ve buna göre çocukluğunun "köy"de geçtiğini belirten grubun TCAÖ puan ortalamalarının çocukluğu "kent"te geçen gruba göre anlamlı derecede düşük olduğu saptanmıştır (Tablo 2) Akkaş ve ark. (2020) tarafından Erzincan ilinin toplumsal cinsiyet algısının değerlendirildiği bir çalışmada Erzincan'da yaşayan bireylerin doğum yerine göre toplumsal cinsiyet algısı arasında fark olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmamızın sonucu ile bu sonuç uyumludur. Alabaş ve ark (2019) tarafından "üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının belirlenmesi" amacıyla yapılan çalışmada katılımcıların ailelerinin yaşadıkları yerler ile toplumsal cinsiyet algıları arasında fark olduğu, il merkezinde yaşayanların toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Altuntaş ve Altinova (2015) tarafından yapılan bir çalışmada ise toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamalarının Ankara'nın bazı ilçeleri arasında farklı olduğu görülmektedir. Toplumsal cinsiyetin kültürle ilişkili bir kavram olduğunu düşündüğümüzde bu sonucun yerleşim yerlerindeki kültürel farklılıktan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiği sorulmuş "çocukluğunda babası tarafından yetiştirilmiş olan" grubun TCAÖ puan ortalamalarının "çocukluğunda bakıcı tarafından yetiştirilmiş olan gruba" göre anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir. Literatüre bakıldığında benzer

bir sonuca rastlanmamış olmakla beraber bu sonucun çocukluğunda baba figürünün baskın olmasına bağlı olarak olumsuz toplumsal cinsiyet algısının oluşmasına neden olduğu düşünülebilir.

Katılımcılara ilişkisinde şiddete maruz kaldığı takdirde nasıl tepki verecekleri sorulmuş ve "ilişkimi bitiririm" diyenlerin TCAÖ puanlarının diğer üç gruptan yüksek olduğunu ve bu farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Literatüre bakıldığında birebir benzer bir sonucun yer aldığı çalışmaya ulaşılamamış olmakla beraber bu sonuç, olumsuz toplumsal cinsiyet algısının şiddete gösterilen toleransı artırdığı yönündeki görüşü doğrular nitelikte olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Katılımcılara "Kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik olarak kurumların görevini yerine getirdiğini düşünüyor musunuz?" diye sorulmuş ve bu soruya "hayır" cevabı verenlerin "evet" cevabı verenlerin TCAÖ puanlarından yüksek olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Literatürde birebir benzer bir sonuca rastlanmamakla beraber, kadına yönelik şiddete ilişkin kurumların daha etkin rol alması gerektiğini düşünenlerin toplumsal cinsiyet algısının daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu sonuç, toplumsal cinsiyet algısının daha olumlu olduğu durumlarda şiddetin önlenmesine yönelik katkısı olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Katılımcılara "Kadına yönelik şiddetin toplumsal bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?" diye sorulmuş ve bu soruya "evet" cevabı verenler ile "fikrim yok" cevabı verenler arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Bu yanıtla birebir benzer bir çalışma sonucuna rastlanılmamakla beraber, kadına yönelik şiddet sorununa yönelik farkındalığı olanların toplumsal cinsiyet algısının olumlu olması, toplumsal cinsiyet algısının olumsuz olması ile şiddetin sürmesi arasındaki ilişkiyi doğrulaması açısından önemlidir.

Katılımcıların toplumsal cinsiyet algılarına ilişkin görüşlerinin yer aldığı Tablo 3 incelendiğinde, tüm önermelere verilen yanıtlarda kadınların görüşlerinin erkeklere göre daha olumlu, bu sonucun ise kadın ve erkek öğrencilerin TCAÖ puan ortalamaları ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Katılımcıların toplumsal cinsiyet algısına ilişkin yanıtları incelendiğinde "Kadınlar kazandıklarını istedikleri gibi harcayabilir", "Kadının eşinden daha fazla para kazanması doğrudur.", "Kadınlar eş ve annedir.", "Kadınlar eşleri

için fedakârlık edebilir.", "Ev işleri ve ailenin bakımı, kadının asli görevidir.", "Aile reisinin erkek olması gerekir.", "Kadın bir yere gideceği zaman eşinden izin almalıdır.", "Babası veya eşinin istememesi halinde kadın çalışmamalıdır", "Kadınlar her türlü işte çalışmamalıdır." önermelerine kadın ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlara bakıldığında kadın öğrencilerin de geleneksel düşüncelere sahip olmakla birlikte, erkek öğrencilerin olumsuz yanıt verme oranının kadın öğrencilerden yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, Kabasakal ve Girli (2012) tarafından yapılmış olan çalışma sonuçları ile uyumludur. Kadınların asli görevinin ev içinde çalışmak olarak kabullenilmesi toplumsal cinsiyet algısına dair bir önemli bir kalıp yargıdır. Bu sonuç, bu kalıp yargıyı erkekler kadar kadınların da benimsemiş olduğunu göstermektedir. Erkek öğrencilerin kadınların ekonomik özgürlüğüne ilişkin toplumsal cinsiyet algısının olumsuz olması bu durumun bir çeşit ekonomik şiddet olduğunu da göz önüne aldığımızda dikkat çekicidir.

Şiddete ilişkin olarak "Bazı durumlarda erkekler eşlerini dövebilir." "Haklı görülebilecek dayak yoktur." önermelerine verilen yanıtlara bakıldığında şiddeti ve kadına yönelik şiddeti normal gören önemli bir oran olduğu görülmektedir. "Evlilikte eşler birbirini cinsel ilişki için zorlayabilmelidir." görüşüne katılma oranının yüksek olması erkek öğrencilerin aile içi cinsel şiddeti normal görmesi açısından önemlidir.

SONUÇ

Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ve kadına yönelik şiddete ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yaptığımız çalışmamızda, öğrencilerin görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu görülmektedir. Ancak kadına yönelik şiddetin yarattığı toplumsal sorunlar ve toplumsal sorunların ortadan kalkmasında karşılaşılan engeller göz önüne alındığında var olan olumsuz bakış açısının azımsanmayacak bir oranda olduğu görülmektedir. Konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda olduğu gibi bizim çalışmamızda da erkek öğrenciler daha olumsuz bakış açısına sahiptir; bu durum kadına yönelik cinsiyet ayrımcılığının ve şiddetin ortadan kaldırılmasında önemli bir engeldir. Konuyla ilgili yapılacak olan tüm çalışmalarda özellikle erkeklerin toplumsal cinsiyet algısına ilişkin farkındalık kazanmasına öncelik verilmesi önerilmektedir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazartarafından çıkar çatışması bildirilmemiştir.

FİNANSAL DESTEK

Yazar tarafından finansal destek almadıkları bildirilmiştir.

KAYNAKLAR

- Adıbelli D, Saçan S, Türkoğlu N. (2018). Üniversite öğrencilerinde şiddete yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 19(2):202-209.
- Akın A. (2010). Tıp alanında toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ile mücadele. *Kadın Sağlığı Kongre Kitabı*. 20-23 Mayıs, sf: 31-41.
- Akkaş İ. (2020). Toplumsal cinsiyet algısı üzerine bir değerlendirme: Erzincan örneği. *Dünya Multidisipliner Araştırmalar Dergisi*, 1:1-18.
- Alabaş R, Akyüz Hİ, Kamer ST. (2019). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının belirlenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(44): 429-448.
- Almış BH, Gümüştaş F, Kütük EK. (2020). Kadına yönelik aile içi şiddetin kadın ve çocukların ruh sağlığına etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 12(2):232-242.
- Altınay AG, Arat Y. (2007). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Raporu. *Punto Baskı Çözümleri*, İstanbul.
- Altınova HH, Duyan V. (2013). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(2): 9-22.
- Altuntaş O, Altınova HH. (2015). Toplumsal cinsiyet algısı ile sosyo-ekonomik değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(6): 83-100.
- Başar F. (2017). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği: Kadın sağlığına etkisi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3: 131-137.
- Bingöl O. (2014). Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye'de kadınlık. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (Özel Sayı I): 108-114.
- Bora A. (2012). Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. 175-187. Erişim adresi: https://cws.emu.edu.tr/tr/PublishingImages/sbsb-203-secmeli-ders/Toplumsal%20cinsiyet%20ve%20Hukuk_Aksu%20Bora.pdf Erişim tarihi: 20.05.2021.
- Çal A, Avcı İA. (2020). Hemşire ve ebe öğrencilerin toplumsal

- cinsiyet rol tutumları ile aile içi şiddete yönelik tutumları ve yaşam değerleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2):103- 112.
- Dağcı S, Ören B. (2019). Cinsiyet eşitsizliği, kadına yönelik şiddet ve sağlık çalışanlarının yaklaşımı. *Zeynep Kâmil Tıp Bülteni*, 50(4): 236-240.
- Demirel G, Buko G. (2016). Kadına yönelik aile içi şiddet algısı. *Türk Dünyasında Kadın Algısı*. Ed. Uluşan Ş, Kayhan S. Manisa. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Yayınları. Sf: 433-442.
- Esen E, Siyez DM, Soylu Y, Demirgürz G. (2017). Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *E- Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1): 46-63.
- Gökçaya, VB. (2011). Türkiye’de kadına yönelik ekonomik şiddet. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(2); 101-112.
- Gönenç İM, Topuz Ş, Sezer NY, Yılmaz S, Duman NB. (2018). Toplumsal cinsiyet dersinin toplumsal cinsiyet algısına etkisi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1): 22-29.
- Güven E, Altay B. (2020). Ebelik öğrencilerinin kadına uygulanan şiddete ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2):191- 200.
- Güven E, Altay B. (2020). Hemşirelik birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik tutumlarının ve akademik özyeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2): 214-221.
- İbiloğlu AO. (2012). Aile içi şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2): 204- 222.
- Kabasakal Z, Girli A. (2012). Üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddet hakkındaki görüşlerinin, deneyimlerinin bazı değişkenler ve yaşam doyumu ile ilişkisi (DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Örneği). *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2): 105-123.
- Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Hizmetleri (2008). Ed. Akın A. *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi*. Sf: 61-68. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri, Sonuçları, Alınacak Önlemler. *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi*. 2013. Erişim adresi: https://vatandas.jandarma.gov.tr/KYSOP/uzaktan_egitim/Documents/2%20KYAIS.pdf. Erişim tarihi: 01.02.2021.
- Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020). Erişim adresi: <https://www.ailevecalisma.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı-2016-2020-icin-tiklayiniz.pdf> Erişim tarihi: 20.03.2021.
- Kaptanoğlu İY. (2020). Kadınlara yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliği haritalama ve izleme çalışması: 2017-2020 güncellemesi. CEİD Yayınları. Ankara.
- Özpulat F. (2016). Üniversite öğrencilerinin özyeterlilik düzeyi ile toplumsal cinsiyet algısı ilişkisi: Beyşehir örneği. *International Journal of Human Sciences*, 13(1): 1222-1232.
- Pesen A, Kara İ, Kale M, Abbak BS. (2016). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ile çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11): 1-15.
- Saraç S. (2013). Toplumsal Cinsiyet. *Toplumsal cinsiyet ve yansımaları*. Ed. Lerzan G, Güneş G, Ertung C, Şimşek A. Atılım Üniversitesi Yayınları, Sf: 27-34.
- Şahin E, Satılmış İG. (2020). İlk ve acil yardım öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ve şiddette mesleki rollerine ilişkin tutumları. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 3(2):114- 124.
- Şeker A. (2020). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin irrasyonelliği ve kamusal alandaki yansımaları. *Curr. Res. Soc. Sci*, 6(2).
- Şenol D, Yıldız S. (2013). Kadına yönelik şiddet algısı. *Tarcan Matbaacılık*. Ankara.
- Tuskan AA (2012). Toplumsal cinsiyet toplumda kadına biçilen roller ve çözümleri. Erişim adresi: http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2012-99-1179.pdf Erişim tarihi: 23.05.2021.
- Vefikuluçay D, Zeyneloğlu S, Eroğlu K, Taşkın L. (2007). Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 26-38.
- World Health Organization. *Violence Against Women*. Erişim adresi: https://www.who.int/health-topics/violence-against-women#tab=tab_1 Erişim tarihi: 15.03.2021.